

אבא

גדלנו בחינוך המשותף בו מתראים עם ההורים 4 שעות ביום בלבד ו- 20 שעות נמצאים בבית הילדים. כך לפחות היה אצל אורי ואצלי. על אף זאת ולמרות העובדה שימים רבים נעדרת מהבית בענייני עבודה, היית כל כך משמעותי בחיינו.

היית אבא מחנך, די קשוח, איש מוסר, שהדרך הנכונה, הצודקת, האחת והיחידה, כל כך ברורה לו. מעולם לא הרמת יד עלינו, היית איש עדין נפש, אבל אם לא נהגנו כשורה, אם אורי סחב לך סיגריות מהמגרה, או אני שכחתי את יום ההולדת של אמא, רחמנא ליצלן, היית נועץ בנו זוג עיניים כועסות במבט מוכיח וקשה, והוא היה יותר כואב מכל מכה או סטירה. עם זאת גם ידעת ללטף ולאהוב. אף פעם לא שכחת להביא משהו קטן מהנסיעות שלך, איזה קוקוס ורוד או לוליפופ תרנגול כפיצוי על ההעדרויות מהבית. צריך פה לומר שלרמי, שנולד 10 שנים אחרי, כבר היית אבא אחר והרבה פחות קשוח.

דרשת מעצמך שלמות ושאפת תמיד לעשות את הדברים באופן הטוב ביותר. פרפקציוניסט ללא תקנה, ולכן היית אבא ביקורתי שקשה לרצות אותו. מבקר המדינה. כל דבר שעשינו או יזמנו ובעיקר שכתבנו, היה לך מה להגיד עליו כדי שיהיה 100 אחוז ואולי שיתיישר עם קו המחשבה שלך. ייתכן שתכונה זאת ירשנו כולנו ממך.

היית איש תם וצדיק. שלא ידע להרע למישהו, לשקר לרמות או אפילו "לסבן" קצת. גבי והילדים שלי תמיד אומרים עלי שאני "סרגל" ואני יודעת שגם את התכונה הזאת ירשתי ממך.

לא היתה לך השכלה פורמלית או תואר כלשהו מעבר להשכלה תיכונית (פחות שנות המלחמה) ושנה אחת בסמינר למורים. אבל היית תמיד איש חכם, שיודע 4 שפות על בוריין, מכיר את ההיסטוריה, מתמצא באקטואליה וענייני העולם הגדול. על שני מדפים צנועים בסלון יש לך ספריה עשירה ובה כל הספרים הנחוצים כדי לדעת מה שצריך: מילונים שונים, אינציקלופדיות בעברית ובצרפתית, קונקורדנציה לתנ"ך, אטלסים, שירונים, מיני לכסיקונים לתרופות, לצמחים, למוסיקה, ומה לא. ממך למדנו לאסוף את הספרים האלה, ולהשתמש בהם בכל פעם שעולה שאלה בבית. כשנכנס המחשב לחיינו למדת בקלות להקליד ב-3 שפות, ולמצוא תשובות בגוגל, לשוטט באינטרנט, ולהתכתב עם כל העולם באימייל. קראת 7 עיתונים בכל בוקר דרך המחשב, ובכלל היו לך כל כך הרבה תחומי עניין וכל אחד מהם הופיע כאייקון על המסך הראשי. רק אתה ידעת להתמצא במסך העמוס הזה.

היית איש ברוך כשרונות. היית מוסיקאי, למדנו ממך ליהנות ממוסיקה קלאסית וחזנות. ניגנת לנו במפוחית, לימדת אותנו אלף שירים עבריים ועוד כמה צרפתים ושרנו ביחד קנונים רבים. חמישים שנה מאוחר יותר, על ערש דווי בבית החולים ובבית יונתן, כשכבר היית מבולבל ולא צלול, חזרנו לשיר יחד את

הקנונים האלה, וידענו שהמיומנות האחרונה שתישאר לך תהייה היכולת לשיר ולזכור מנגינות. הורשת לשלושתנו את האהבה לשירה ולמוסיקה.

בכלל, היית תרבותניק בנשמתך: יוזם תוכניות תרבות, מופיע על הבמה כזמר או נגן המפוחית, קריין משובח, ובעיקר כותב מאמרים בדברי הכפר, דברי קישור למסיבות, גם בשירה של ממש שלחת ידך וכמובן הספר שלך "רואן" שכתבת חציו בעברית וחציו בצרפתית.

היה לך כישרון טכני וידיים טובות, ידעת להחזיק כלי עבודה ולתקן בבית כל מה שצריך. את זה הורשת לפחות לשני אחי.

היה לך כישרון ציור, את זה אנו יודעים מהציורים שציירת בילדותך ומהניסיון הקצר מאוד לחזור לזה בגיל הזקנה.

היית ישראלי וציוני גאה. אהבת את ארץ ישראל כל כך. כאבת את כאביה של הארץ הזאת וכעסת על מנהיגיה, שלא הלכו בדרך הנכונה בעיניך, ברוח ערכי העבודה. נהגת לארח אורחים רבים מחו"ל, יהודים ולא יהודים, והראית להם בגאון את מעשיכם החלוצים, איך הפכה השממה לגן פורח ואבני הבזלת לקיבוץ משגשג. לפני שנה, בטיול השורשים האחרון שעשינו גבי ואני איתך ועם אמא, כשכבר לא תמיד ידעת אם עכשיו בוקר או ערב, עוד שמענו אותך מספר למארכת הצרפתייה במלון את עלילות עלייתכם ארצה בלהט והתלהבות כאילו זה קרה אתמול.

האמנת אמונה שלמה בדרכי הקיבוץ הישן, וקשה היה לך להשלים אם גזירות הקיבוץ המתחדש. הרגשת נבגד ופגוע ע"י מנהליו של הקיבוץ המתחדש. ניסית למחות ולהתנגד אבל טענת שכבר אין מקשיבים לך.

בשנים האחרונות מצאת נחמה בכישורים הרבים שלך: בכתיבה, במוסיקה, במחשב ובעיקר במשפחה הקרובה ההולכת וגדלה.

אהבת אותנו ילדיך, אהבת עוד יותר את נכדיך ואיתם כבר היית אדם הרבה יותר רך ומקבל, מפרגן וגאה ואפילו סבא שובב. אבל אהבתך הגדולה ביותר הייתה אמא. חייכם המשותפים היו רצופים עליות ומורדות, מן הסתם כמו בחייו של כל זוג אוהב, אבל תמיד היו שם כבוד וקבלה ואהבה שהלכה והתעצמה עד הרגע האחרון.

וככה נזכור אותך: חכם, צדיק, איש עקרונות, ברוך כישרונות ואוהב.

אוהבים

אורי, נורית ורמי

